Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 129. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 12, 1983 No. 129. VOL. XC.

„ВОЛЛ СТРІТ ДЖОРНАЛ" ПИШЕ ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ

Ню Йорк, Н. Й. — Широко почитний щоденник „Волл Стріт Джорнал" помістив в четвер, 7-го липня ц.р., обширну статтю Адріяна Каратницького про український голокост в роках 1932-33.

Цитуючи репортаж Малколма Маггериджа з лондонського щоденника „Лондон Морнінг Пост" з датою 6-го червня 1933 року про прекрасну українську урожайну землю, мешканці якої вмирають з голоду, А. Каратницький гостро нап'ятновує західню пресу, зокрема Волтера Дюранті, кореспондента „Ню Йорк Таймсу", за її становище перед п'ятдесяти роками до подій в Україні та мільйонів жертв Великого голоду. Він пригадує, що В. Дюранті за свої статті прихильні для сталінського режиму одержав нагороду Пуліцера і орден Леніна.

Далі А. Каратницький пояснює причину геноциду в Україні та порівнює при тому український націоналізм в СССР до пізнішого розвитку подій в інших комуністичних режимах, як в Югославії за часів Тіта, а опісля в Польщі за уряду Ґомулки.

„Знаючи ментальність американських читачів, автор статті старається вияснити чому треба тепер після п'ятдесяти років актуалізувати і писати про Великий голод в Україні. Він вияснює, що штучно викликаний голод захитав хліборобську господарку СССР, яка досі не може прийти до рівноваги, знищив українське населення, а панівною силою в СССР залишилися дотепер росіяни.

„Сьогодні — закінчує свою статтю А. Каратницький — коли дехто старається переробити совєтський комунізм у присмнішу форму, щоб вести переговори про розброєння — це знову може невідповідний момент пригадувати про жахливі пережиття і невинну смерть членів українського народу. Але 50 років це таки надто довгий час, щоб мовчати про один з найбільших злочинів в історії людства".

„Волл Стріт Джорнал" інформує, що А. Каратницький є директором дослідів в інституті ім. Филипа Рандолфа і редактором квартальника „Робітники під комунізмом".

С. Ковальчук втратив громадянство ЗСА

Філядельфія, Па. — Сергій Ковальчук втратив громадянство ЗСА рішенням судді Джана Фуллема з 1-го липня ц.р., після довгомісячних переслухань у федеральному суді. С. Ковальчукові не доказано жадних серйозних злочинів, які нібито він мав доконати в Україні під час нацистської окупації. Він однак затаїв перед приїздом до ЗСА, що був членом поліції в Любомлі.

Названий суддя погодився з думкою, що немає ясних доказів, про злочинність С. Ковальчука в Україні і що свідки прокуратури не користувалися переконуючими аргументами чи документацією для підтвердження своїх обвинувачень. Суддя Фуллем заявив, що С. Ковальчук під час свого перебування в Америці ніколи не виявляв жадних антижидівських почувань і тому закиди в його сторону в цій справі нічим не підтверджені.

Обвинувачення проти 62-річного С. Ковальчука появилося вперше в 1963 році в совєтських виданнях. Засоби масової інформації в ЗСА поширили ці обвинувачення і Департамент справедливости почав слідство проти нього в 1977 році. На цій самій базі була подана справа до суду проти його брата Миколи, але суд відкинув справу з браку обвинувачуючих доказів. Департамент справедливости, як відомо, широко користується совєтською „документацією", проти якої висунули застереження деякі адвокати і поодинокі журналісти.

Приготовляють 25-річчя американського закону про поневолені нації

Вашінгтон, Д.К. (ЮНІС). В понеділок, 18-го липня 1983 року, Крайовий Американський Комітет для Поневолених Націй відзначуватиме25-річчя ухвалення американським Урядом закону про „Тиждень Поневолених Націй", в якому візьмуть участь ряд визначних осіб і між ними віцепрезидент Джордж Буш.

Конгресмени Джерард Соломон (республіканець з Ню Йорку) і Самуел С. Страттон (демократ з Ню Йорку) будуть господарями на обіді, сполученому також з 40-річчям заснування Анти-большевицького Бльоку Народів. Конгресмен Філіп М. Крейн (республіканець з Іллиной), буде тостмайстром на обіді; промовцями будуть Річард Аллен, колишній голова Крайової Ради Безпеки, і Ярослав Стецько, президент Анти-большевицького Бльоку Народів у Мюнхені. Головним промовцем буде Джін Киркпатрик, амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй. Обід відбудеться в „Кеннон Гавз" („Кокус рум" 345), початок від год. 11-ої перед полуднем.

Після обіду відбудеться Конференція в справі Поневолених Націй, під головуванням ген. Джана К. Сінглавба, голови Американської Ради для Світової Свободи та голови конференції, що відбудеться о год. 2:30 по полудні в Сенатському будинку Дірксена, ч. 106.

В Конференції виступлять такі промовці-доповідачі: д-р Ку Ченг-кан, почесний голова ВАКЛ (Світової Антикомуністичної Ліги); Джан Вілкінсон, член Британського парляменту в Лондоні; Др. Вілліям Мідлендорф, амбасадор до Організації Американських Держав; Джеремія Чітунда, секретар для зовнішніх справ Національного Союзу за повну незалежність Анголі; Вагід Кагрім, колишній амбасадор Афганістану в Америці; проф. Гсу Чія-Луан, політичний втікач з комуністичного Китаю, і Даглес Дарбі, автор, колишній член Австралійського парляменту.

Конгресмен Дж. Соломон і ген. Сінглавб, які є організаторами цих відзначень, будуть також на Вечері з іншими достойниками. На Вечері головним промовцем буде віцепрезидент Джордж Буш. Вечерю влаштовує сенатор Джеремая Дентон; тостмайстером буде колишній конгресмен, тепер радник Державного департаменту Едвард Дж. Дервінські.

Відзначення приготовляють Крайовий Комітет Поневолених Націй та консервативний „Кокус" з нагоди 25-річчя ухвалення Закону про Поневолені Нації — Публічний Закон 86-90.

ВИСТАВКА С. БЕРНАДИН

Вайлдвуд Крест, Н.Дж. — В неділю, 17-го липня ц.р., о год. 8-ій вечора (після Служби Божої) відбудеться відкриття виставки картин Стефанії Бернадин у власній галерії - вілля „Тамара", при 104 Схід Астер ровд.

ЕКЗЕКУТИВА УАКР ВІДБУЛА НАРАДИ

Ню Йорк, Н. Й. (Р. Б.). — Підготовлення Передконвенційної конференції організацій, відділів та індивідуального членства Українсько-Американської Координаційної Ради — конференції, запляновані і вже раніше заповідженої на день 1-го жовтня 1983 року у Вашінгтоні, Д.К., було предметом нарад Екзекутиви УАКР, що відбулися в Ню Йорку, в суботу, 25-го червня 1983 року, у власній домівці у вечірніх годинах. (Українсько-Американська Координаційна Рада — це нова назва колишнього Комітету за Правопорядок в УККА, яку прийнято згідно з рішенням ширшої наради організацій-членів згаданого Комітету ще в суботу, 14-го травня, про що було офіційно і своєчасно проголошено в пресі).

Теперішній голова УАКР д-р І. Флис у своєму звіті повідомив, що вже вислано лист до Секретаріяту СКВУ про прийняття в члени СКВУ УАКР-організацію. У зв'язку з цим треба оформити легально нову організацію як неприбуткову. Є. Стахів згодився звернутися в цій справі до адвоката, а д-р Флис приготує тимчасовий вузький статут, потрібний до зачартерування. Цей тимчасовий статут підпишуть д-р І. Флис, Є. Стахів, Р. Данилюк, д-р Р. Барановський, Андрій Шевченко і Ольга Кузьмович.

Нарада ухвалила, щоб організації, які діють і належать до системи УАКР, написали відповідні листи до Секретаріяту СКВУ і заявили, що УККА їх від XIII Конгресу не репрезентує, і тому підтримують вони внесене прохання Екзекутиви і Президії УАКРади прийняти цю установу в члени СКВУ. Організації, які не належать до УККА, але теж стоять осторонь УАКР, повинні написати, що УККА не репрезентує в СКВУ членство їхньої організації, ані українську громаду в ЗСА.

Копії таких листів просить Президія УАКР пересилати їй для евіденції, що такі листи написані і вислані. В перебігу нарад було стверджено позитивний відгук з терену у зв'язку із зміною назви Комітету за Правопорядок на УАКР.

Д-р Б. Шебунчак звітував про свою поїздку у Вашінгтон на Конференцію „Фрідом Федерейшен", що відбулася в Білому Домі 22-го червня ц.р. Це міжнародна впливова організація, до якої належать представники майже всіх поневолених Москвою народів, і вона виконує дуже корисну працю. В її складі є поляки, чехи, литовці, афганістанці, українці та інші народи.

Після звітів і у висліді дискусії рішено негайно оформити легально УАКР організацію, що і є якраз тепер в процесі завершення. Передконвенційна конференція у Вашінгтоні має намітити дату Конвенції УАКР (правдоподібно на березень 1984 року), затвердити програму Конвенції та узгіднити деякі точки Статуту, які ще вимагають обговорення, для прийняття і схвалення на Конвенції одного проєкту. Заторкнено було теж багато інших актуальних справ.

Рішено, що Екзекутива Українсько - Американської Координаційної Ради перебере на себе обов'язок і займеться організуванням поїздки місцевих громадян з Ню Йорку і околиці на Жалобну Маніфестацію з приводу Великого голоду 50 років тому в Україні, до Вашінгтону, на день 2-го жовтня 1983 року. Маніфестацію організовує Крайовий Громадський Комітет для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-1933 роках.

Було ухвалено, щоб Програму передконвенційної Конференції було подано до преси найдалі до 15-го серпня. На цю тему повинні появитися статті в нашій пресі. Вміжчасі слід вдержувати зв'язок телефонічно, листовно, а найбільше особисто з відділами та управами організацій, що належать до УАКР.

Рішено вислати до всіх

(Закінчення на ст. 4)

В Трентоні створено відділ АОЛПУ

Трентон, Н.Дж. (О.Т.). — У четвер, 30-го червня ц.р. тут в приміщенні Українського Народного Дому відбулися сходини представників молодшого та старшого покоління місцевої української громади. Після познайомлення приявних з основними завданнями комітетів оборони українських політичних в'язнів в Україні та по короткій дискусії створено новий Відділ організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, вибрано ініціятивний комітет у складі: Роман Городиський — голова, Леся Городиська — писар, Марійка Глушок — скарбник, Олександер Татомир — пресовий референт і вільні члени - Дарія Кузик, Мирося Глушок, Іван Головка і Орест Сеник.

Комітет рішив співпрацювати з усіма комітетами оборони політв'язнів, а зокрема з централею АОЛПУ в Нюарку. Найбільшими завданнями є оборона осліпленого Юрія Шухевича, висилка масових петицій до Президента ЗСА, щоб створив окрему комісію українського голокосту під червоною Москвою взагалі, а голодової облоги в 1932-33 роках зокрема, інформація американської преси про переслідування в Україні тощо.

Комітет закликає українське громадянство, а особливо молодь і молодих професіоналістів, ставати членами нового Відділу й спішити йому з моральною і матеріяльною допомогою. Членську вкладку у висоті 5 дол. слід складати скарбникові Марійці Глушок, 8 Bruno Cresgent, Trenton, N. J.

На тему мартирології УКЦеркви вийшла книжка о. А. Пекаря

Торонто-Рим. — Минулого року, тут з видань Української Духовної Бібліотеки о.о. Василіян ч. 60 та накладом канадської провінції ЧСВВ, появилася 332-сторінкова книжка о. Атанасія В. Пекаря, ЧСВВ, п.з. „Ісповідники віри нашої сучасности" (Причинок до мартирології української Католицької Церкви під совітами).

Ця книжка розподіляється на шість розділів: Ліквідація УКЦеркви у Західній Україні: Судьба української католицької ієрархії у Західній Україні: Герої віри між галицьким духовенством; Монахині й миряни теж вірні хрестові; Свідчення греко-католиків на Закарпатті; Геройське свідчення віри на Пряшівщині. Поміщено також заяву II Ватиканського Собору про релігійну свободу, Звернення українських Владик до Отців Собору, Послання українських католицьких Владик до єпископів і вірних Католицької Церкви, Звернення Їх Блаженства Кир Йосифа Сліпого та Молитву Папи Пія XII за переслідувану Церкву.

Книжку можна замовляти, звернувшись на таку адресу: Re. A. Pekar, OSBM, ST. Josaphat Monastery East Beach Drive, Glen Cove, N.Y. 11542.

ЗУСТРІЧ ІЗ САЛЬВАДОРСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ НЕ ВІДБУЛАСЬ

Сан Сальвадор, Сальвадор. — Спеціяльний посланець президента Роналда Регена до Центральної Америки Ричард Стовн, не зумівши зустрітися з лідерами сальвадорських повстанців в неділю, 10-го липня, припинив дальшу свою поїздку в цей район і повернувся до Вашінгтону без пояснення.

Амбасадор Стовн прибув в неділю з Коста Ріки до Сальвадору, де він сподівався зустрітися з сальвадорськими повстанцями, але замість зустрічі з ними Стовн зустрівся коротко з президентом Альваро Магана і вилетів до Вашінгтону.

Речник сальвадорських партизанських організацій заявив у Сан Хозе, Коста Ріка, що зустріч між політичними лідерами партизанів і посланцем Стовном не відбулася з огляду на „процедурні перешкоди".

Стовн прибув в цей район ще в минулий четвер і мав намір зустрітися спочатку з офіційними особами Сальвадору, а потім з представниками сальвадорських партизанів. Зустріч з керівниками партизанів мала відбутися на території Коста Ріки. На зустрічі посланець Стовн сподівався обговорити з партизанами можливість їх участи у президентських виборах, які мають відбутися в грудні.

Для тих, що надіялися на зустріч з партизанами і сподівалися позитивного результату зустрічі, повернення Стовна до Вашінгтону означає провал його місії. Але більшість сальвадорських офіційних осіб і багато американських дипломатів не надіялися на зустріч, а також не мали багато сподівань з такої зустрічі, навіть якби така відбулася.

Сальвадорські лідери завжди вважали, що старання американців притягнути ліві сили Сальвадору до участи у виборах є неможливою справою та що ця місія Стовна вже від самого початку приречена на невдачу.

Партизани завжди заявляли, що вони не візьмуть участи у виборах до того часу, поки не будуть зроблені більші зміни в уряді, а особливо в армії.

Накрутили фільм про С. Крушельницьку

Київ. — Київська газета „Культура і Життя", орган міністерства культури УССР та республіканського комітету профспілки працівників культури, помістила коротку вістку про те, що у державному приміщенні кіно „відбулась прес-конференція з нагоди виходу на екран нового художнього фільму Київської студії імені О. П. Довженка 'Повернення Баттерфляй', присвяченого видатній українській співачці Соломії Крушельницькій".

Олена Сафонова в ролі С. Крушельницької.

В інформації далі говориться, що перший заступник голови Держкіно УССР Д.С. Сиволап представив присутнім творців картини, розповів про її значення.

Після перегляду фільму автор сценарія Валерія Врублевська, режисер-постановник Олег Фіялко, солістка Київського театру опери та балету імені Т. Шевченка Гізеля Ципола, яка створила вокальний образ героїні, відповідали на запитання працівників преси, поділилися думками про роботу над біографічною стрічкою. В ролі С. Крушельницької виступає артистка Олена Сафонова.

У світі

З ПАРИЖУ ОФІЦІЙНО повідомили в четвер, 7-го липня, що шість іранців, які захопили іранський літак на внутрішній лінії Шіраз-Тегран з 371 пасажиром і спрямували його спочатку для поповнення пальним до Кувейту, а звідтіля до Парижу, піддалися французькій поліції зараз після приземлення на летовищі Орлі під Парижем, звільнивши всіх пасажирів. Шість повітряних піратів заявили, що вони народні муджагеддіни, противники режиму аятолли Хомейні хочуть переговорити з лідером народних муджагеддінів Массудом Раджаві, який також втік з Ірану і перебуває в Парижі зі своєю головною квартирою. Раджаві прибув на летовище, наказав піратам здатися поліції і осудив їх вчинок, як такий, що може завдати моральної шкоди рухові муджагеддінів. Французькі власті заявили, що пірати стануть перед французьким судом, але видача їх Іранові мало правдоподібна.

ВИСОКИЙ РЕЧНИК Палестинської Визвольної Організації заявив у четвер, 7-го липня, що Ясір Арафат, лідер організації, робить всякі можливі заходи, щоб невтралізувати палестинських бунтівників і сирійські офіційні особи, які намагаються підірвати його керівництво ПВО. Провівши останніх два тижні під впливом його вигнання з Сирії та районів Ливану, контрольованих Сирією, Арафат перейшов до багатогранної стратегії, в результаті якої він надіється або послабити і розбити бунт проти нього, і привести до примирення з Дамаском, або ізолювати бунтарів і режим президента Сирії Ассада в Дамаску і дискредитувати їх в очах палестинців і всього арабського світу.

„БАТЬКО СОВЄТСЬКОЇ водневої бомби" і видатний критик совєтської закордонної та військової політики, відомий борець за права людини Андрей Сахаров потрапив знову під обстріл суворої критики режиму Андропова. Сахаров вже три роки перебуває на внутрішньому засланні, фактично під домашнім арештом у місті Горькому, звідки йому вдалося передати на Захід свою обширну статтю про жахи термоядерної війни. Ця стаття сильно не подобалася і розізлила совєтські власті з огляду на показану в ній правду про совєтську підготовку до такої війни.

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА „Правда Востока", що виходить в Узбекистані повідомила, що група старших людей, які належали до секти адвентистів, була оточена міліцією і арештована „за порушення совєтських законів про церковні вірування". Міліція розшукує також голову протестантської церкви цього району. Газета не уточнює, скільки членів адвентистів було арештовано, але згадує їх керівника В. Шелкова як арештованого і ув'язненого.

В МАДРИДІ ДІЙШЛО ДО ЗГОДИ

Мадрид, Еспанія. — Згідно з повідомленням з еспанської столиці делегації Заходу і Сходу осягнули попереднє порозуміння в четвер, 7-го липня, про запропонований еспанською делегацією кінцевий документ Мадридської конференції з питань безпеки і співпраці в Европі. Дипломати говорять, що це порозуміння уможливить успішно закінчити майже три роки триваючу конференцію 33 европейських країн, ЗСА і Канади, які зібралися, щоб переглянути хід виконання рішень Гельсінкського Кінцевого Акту 1975 року.

Проєкт декларації повинен задовільнити обидві сторони: скликати в майбутньому конференцію з питань прав людини та европейську конференцію про безпеку і розброєння на цьому континенті. Совєтський Союз домагався скликання конференції про розброєння від початку відкриття Мадридської конференції в листопаді 1980 року і намагався замінити основне питання конференції — питання перегляду виконання угоди про права людини і економічні відносини, які були підписані урядами 35 країн в Гельсінках 1975 року. Захід наполягав на включенні до кінцевої декларації питання про права людини.

Теперішня угода була досягнута, як заявляють дипломати, після того, як обидві сторони погодилися на умови конференції про зв'язки між людьми — включаючи такі питання як взаємоподорожі та об'єднання сімей — яка збереться в Берні, Швайцарія, 1986 року. Запропонований мандат на скликання такої конференції має форму окремого документу.

Західні дипломати кажуть, що пропозиція провести конференцію про контакти між людьми була одною із вимог ширшого питання про права людини, що вимагали західні делегації. Щоб добитися згоди на це, Захід прийняв совєтську вимогу, помістити заклик проведення конференції в окремому документі.

Серед інших вимог західних делегацій відносно прав людини були — право на страйк, свобода преси і припинення заглушування радіопередач, від яких західні делегації були змушені відмовитися з метою завершення конференції та продовження діялогу про ці проблеми в майбутньому.

Дипломати заявляють, що тепер проєкт кінцевого документу буде переслано до відповідних урядів для офіційного схвалення, а після декількох днів буде підписаний в Мадриді.

В Америці

ТРИ РОКИ ПІСЛЯ ЗАСУДУ за перекупство і неправдомовність у так званих абскам процесах, шість мужчин, між ними три колишні конгресмени, зголосилися до в'язничних властей для відбуття визначеної їм кари за доконані злочини. До в'язниць зголосились: колишні конгресмени Майкел Маєрс, демократ з Пенсильванії, Реймонд Ледерер, демократ з Пенсильванії і Франк Томпсон, демократ з Ню Джерзі; колишній посадник Кемдену, Н.Дж., Анджело Еррічетті, колишній член Міської ради у Філядельфії Лоїс Джогансон і Говард Грайден, адвокат з Філядельфії.

КУБИНСЬКА ПОЛІЦІЯ оточила на гаванському летовищі черговий американський пасажирський літак, захоплений повітряним піратом після відлету з летовища в Маямі, який без спротиву здався в руки кубинських поліціянтів. Перед тим заки його під ескортою машинових крісів відвели на поліційну станицю, він впав і поцілував кубинську землю, хоч як кажуть кубинські чинники, він не є кубинцем і ніколи в Кубі перед тим не був. Уряд в Гавані, як відомо, заповів гостре покарання усіх перехоплювачів літаків аж до 50 років в'язниці, якщо вони не матимуть достатнього виправдання на суді. Федеральна Адміністрація повітряних полетів устами свого речника заявила, що в скорому часі появиться брошура в англійській і еспанській мовах з пересторогою головно для кубинців.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН публічно похвалив восьмиденну місію в Европі віцепрезидента Джорджа Буша, який переконаний, що західні альянти ніколи перед тим не були так тісно об'єднані як тепер. Р. Реген телефонічно пов'язався з віцепрезидентом у його літній резиденції в Кеннебанкпорті у стейті Мейн, де тепер відпочиває Буш після довгої і втомлюючої подорожі по багатьох країнах Европи. Телефонічна розмова між Регеном і Бушом тривала тільки п'ять хвилин. Президент заявив Бушові, що він виконав свою місію дуже добре і що американський нарід гордий з того.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ ЧЛЕНІВ західньонімецької політичної партії „зелених", яка декларує себе партією „миру, прогресу і соціяльної справедливости", та активно виступає проти нуклеарного озброєння, прибули до З'єднаних Стейтів Америки і влаштували минулого тижня демонстрацію у недалекій віддалі від Білого Дому. Вони в першу чергу вимагали від уряду президента Роналда Регена, щоб він зрезигнував з пляну розміщення в Західній Европі американських ракет середнього засягу Першінг-2 і крилатих осінню і зимою цього року. Речники цієї групи заявили кореспондентам, що вони солідаризуються з американськими групами, які змагаються за мир. У групі 28-ох демонстрантів були також шість парляментаристів, обраних до парляменту в останніх виборах з партії „зелених".

КАРДИНАЛ ДЖОЗЕФ БЕРНАДІН, голова найбільшої в ЗСА римо-католицької архидієцезії в Чікаго, не погодився з пропозицією деяких парафіяльних отців, щоб до обслуговування при вівтарі включити також дівчат, головно тих, які ходять до католицьких шкіл і активно працюють в католицьких молодечих організаціях. Кардинал Бернадін заявив, що він своїм рішенням не хотів би нікого вразити, зокрема молоденьких дівчат чи знеохотити їх до продовжування корисної праці в парафіях, але він виконує тут тільки зарядження Апостольської столиці.

ПОЛІЦІЯ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, Каліфорнія, знайшла мертве тіло моделки Вікі Морган, яка на протязі років буцім то була коханкою відомого фінансового потентата Алфреда Блумінґдейля, який, як відомо, помер на рака в минулому році. Він, Блумінґдейл, був близьким приятелем президента Роналда Регена і свого часу належав навіть до його так званого „кухонного кабінету", тобто був найближчим дорадником Президента. В. Морган жила останньо з 33-річним Марвіном Пенкостом. Поліція і лікарі встановили, що Морган була забита ударами в голову палицею від бейзболу. Пенкост признався поліції, що це він її вбив.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Етика в політиці

В останніх кількох тижнях на сторінках американської преси й інших засобах масової інформації, як також в офіційних колах Вашінгтону, зокрема в Палаті Репрезентантів і Сенаті ведуться суперечні дискусії про етику в політиці. Причиною цих дебат є документ, чи зглядно брошура, якою свого часу користувався колишній президент Джіммі Картер, демократ, під час офіційних передвиборчих промов чи конфронтацій з його республіканським опонентом, тепер президентом ЗСА Рональдом Реґеном.

Покищо невідомо, якими способами співробітники Р. Реґена отримали цей, як кажуть тепер демократи, „дорогоцінний документ", який, мовляв, допоміг республіканському кандидатові здобути перемогу, хоч, як всім відомо, не „документи" були причиною перемоги Р. Реґена, а суцільний хаос на відтинку економіки, оборони, спаду вартости американського доляра за кордоном та зріст інфляції й рецесія, з чим не могла дати собі ради демократична Адміністрація на чолі з президентом Дж. Картером. Тепер, після трьох років республіканського адміністрування і все ще існуючих труднощів, зокрема в економіці, дуже вигідно демократичним кандидатам на президента говорити про брак етики в політиці, хоч, як відмічують політичні аналітики і спостерігачі, розумні кандидати не квапляться використовувати цієї справи публічно, чекаючи, мабуть, на рішення Департаменту справедливости, яке, на доручення президента Р. Реґена, перевіряє справу спільно з Федеральним Бюром Інвестиґацій, що переводить допити в цій справі серед найближчих співробітників Президента, особливо тих, які підготовляли і проводили телевізійні дебати поміж Реґеном і Картером.

Багато демократичних політиків ставить питання у площині етики і запитують: як міг Р. Реґен користуватися документами Картера і навіть цитували деякі уступи з них, не повернувши їх власникові? Вони підкреслюють, що серед цих документів могли бути речі, які заторкували безпеку країни, бо Дж. Картер був тоді не тільки кандидатом Демократичної партії на президента, але рівночасно діючим Президентом ЗСА і тим самим головнокомандуючим усіма збройними силами Америки.

Непогамовані кореспонденти заговорили на сторінках преси навіть про „новий Вотерґейт" і цей вираз зміся підхопила совєтська преса, яка дуже зацікавлена в тому, щоб якнайскоріше позбутися з Білого Дому президента Р. Реґена, здеклярованого антикомуніста, антиімперіяліста і реального політика, який, побачивши совєтську підступну політику, завершену військовою інвазією на Афганістан, мав відвагу зрезиґнувати навіть з політики детанту і „дружньої співпраці" з Москвою, щоб тільки рятувати вільний світ перед катастрофою і комуномосковською загрозою, яка на початку вісімдесятих років була дуже близькою і реальною. Дозброєння ЗСА і конкретні кроки Адміністрації Р. Реґена на відтинку оборони Західньої Европи були достатніми потягненнями для того, щоб Москва з повною ненавистю повела проти нього шалену, злобну і неперебірчиву пропаґандивну кампанію. Тому не треба дивуватися, що масові засоби інформації Совєтського Союзу так сильно „вхопились" за „демократичний документ", вбачаючи в ньому шансу, щоб підірвати авторитет Президента ЗСА.

Стоїть ще відкритим питання: чому саме тепер, напередодні чергових виборів Президента в листопаді 1984 року, виринула на поверхню справа „документу" демократів і чи за цим документом не стоїть в тіні Москва? Відповідальним чинникам обидвох політичних партій ЗСА слід би зайнятись важливішою під теперішню пору справою, а саме: встрявcovered ванням комуномосковської імперії в інтереси ЗСА — тут на материку і за кордоном.

В ОСТАННЬОМУ ДНІ СЕСІЇ Верховного Суду ЗСА перед літніми вакаціями більшість суддів заявились за приспішенням виконання кари смерти стейтовими чинниками. Цим своїм рішенням Верховний Суд обмежив можливості проволоки у нижчих федеральних інстанціях. Голосами 6 до 3 судді погодились, що стейтові і федеральні суди не можуть протягати роками екзекуцій і тримати злочинців дуже часто в недостатньо хоронених в'язницях. Це рішення заторкує 1,100 засуджених на смерть в'язнів.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ВЛАСТІ в окупованому західньому березі Йордану звільнили з посади арабського посадника Геброну і голову міської ради після того, як ізраїльський студент був заколотий на смерть на базарі цього міста.

Михайло Кучер

ГАРМОНІЯ СВІТУ ЧИ КОЛГОСПНА СТАЙНЯ?

У 1936 році французький письменник Андре Жид, вірний приятель Совєтського Союзу, дістав запрошення приїхати до Москви. Опісля він написав відомі подорожні враження „Повернення з СССР". Ці враження викликали справжній скандал серед „проґресивних діячів світової культури", а зокрема в Совєтському Союзі. Жіда натаврували прозвищем ворога народу.

Що ж такого страшного і небезпечного для соціялізму написав Андре Жід? „У СССР кожен знає наперед і раз назавжди, що на кожне питання може бути тільки одна відповідь... Кожного ранку ,Правда' вчить совєтських людей, що вони повинні знати, що думати і в що вірити"...

Року 1934 було вирішено написати історію СССР — загальну спільну історію народів, які ввійшли в склад СССР. До того часу була відома формула — „Росія — тюрма народів". Цю формулу замінено так: „Царизм — тюрма народів".

Року 1932 написано оперу-фарс „Хрищення Руси". У цьому фарсі Візантія перегукується із фашистським Заходом, хоч про фашизм тоді ніхто не знав. А сам князь Володимир при кінці спектакля обертається у царського „городового" — поліцая (Історія СССР).

У роках 1934-1936 історія націоналізується і стає релятивною. Історичні факти існують тільки тоді, коли про них говорить Сталін. Він якось додумався до такого: „Варвари і раби з громом повалили Римську імперію". А професор історії, який сказав студентам, що після повстання Спартака Римська імперія проіснувала 550 років — пішов до в'язниці.

У Совєтському Союзі історія припинилася. Немає минулого, воно просто не існує. Є тільки теперішнє. Майбутнє ще не збудоване. Погляд „Правди" — історія повинна бути конкретною наукою, великою зброєю у боротьбі за соціялізм. Конкретність і об'єктивність у розумінні большевиків — це зневаження фактів, з якими вони не погоджуються. Справжнім майстром у таких справах був Ленін. Адольф Гітлер тут погоджується з большевиками: Історію вивчають для того, щоб вона сказала, як поводитися в будучині у боротьбі за існування свого народу.

Совєтська історія, спрепарована Сталіном, це гібрид націоналізму з марксизмом; того не втримав Олександер Довженко у своєму виступі 1940 року на нарадах про історичний фільм ... і в „Петрі" (Цар Петро І — совєтський фільм) і в „Олександрі Невському", і в „Мінін і Пожарському", і в „Богдані Хмельницькому" (все совєтські історичні фільми)... помічається якесь льокайське бажання догоджати, притягти історію ближче до нас. Навіть репліки героїв фільмів нагадують промови вождів обласного характеру. Якось виходить так, що „Олександра Невського" можна просто призначити секретарем якогось обласного комітету партії і „Богдана Хмельницького" також. (Дмітрієвскій. Совєтські портрети, стор. 142).

Сміливості Довженка справді можна дивуватися.

Ліквідуючи пам'ять, большевики порожнє місце заповнюють совєтським патріотизмом і совєтською моральністю.

Зміна на „історичному фронті" мала великі і трагічні наслідки для національних республік СССР: першим періодом відносин можна вважати час до початку першої п'ятилітки. Цей період охрищено професійним терміном „коренізація" від слова „корінь". Проявлялася ця доба опертям на місцеві „корінні" кадри національних республік. Совєтська влада вирішила притягнути місцеву інтелігенцію на свій бік. Тоді національні республіки мали досить широку автономію і права в ділянці культури. Кожна республіка була зобов'язана мати свою мову.

Політика „коренізації" дала в Україні культурний розквіт — відродження. Далі сталося те, чого не передбачала Москва і чим занепокоїлася. Місцеві, себто національні кадри, проявили тенденцію до незалежности від центру, до національної і культурної автономії, до так зв. націоналкомунізму. Інакше кажучи, погодження чи комбінація ідеї комунізму з національними традиціями.

Націонал-комунізм у національних республіках виявив незадоволення „совєтським колоніялізмом". Сталін це помітив вже 1926 року в листі до Кагановича і членів Політбюра Української комуністичної партії. В Україні українську культуру провадять некомуністичні інтелігенти, що може обернутися в боротьбу проти Москви і взагалі проти росії, проти російської культури і проти її кульмінації — ленінізму. (Троцький: Сталін як теоретик. Бюлетень опозиції. Париж 1930, ч. 14).

Як наслідок Москва вибирає у республік всі права, включно з економічною самостійністю. (Дмітрієвскій: Сталін).

В Україну приїжджає з окремим завданням Павло Постишев. У своїй промові у тодішній столиці України Харкові сказав:... Велике мистецтво керувати полягає в тому, щоб боляче вдарити кого треба для прикладу інших.

Першим з комуністів вдарили Миколу Скрипника, старого большевика і нар-

(Закінчення на стор. 4)

Нове у совєтському робітничому законопроєкті

У понеділок, 20-го червня ц. р., на закінченій минулого тижня сесії Верховної Ради СССР був прийнятий новий законопроєкт, який теоретично поширює права „робітничих колективів" в контролі над виробництвом. Одначе на думку іноземних експертів, акредитованих у совєтській столиці, це „поширення прав" є чисто показовим в значній мірі, не стільки свідчить про повищення впливу пролетаріяту в контролі над виробництвом, скільки відображає тривогу совєтських лідерів у зв'язку з сильними робітничими виступами у сусідній Польщі.

Формально новий закон, прийняття якого довгий час затягувалося, надає „робітничим колективам і колективам підприємств мережі обслуговування" велику ролю у керівництві виробництвом разом з адміністрацією. Фактично право прийняття усіх рішень цілком залишається в руках адміністрації, а на робітників та службовців покладається додаткова відповідальність за ріст продуктивности праці і покращання якости приготовлених товарів.

Робітникам та службовцям відповідно до нового законопроєкту дозволяється „давати поради" керівництву, яке одначе не повинно залучати конкретні міри. Робітники та службовці як і раніш не можуть бути вибрані або назначені на керівні пости на підприємствах, а також не будуть брати участи у плянуванні кількости випуску продукції, та не мають права брати участи у встановленні норми заробітної платні. У новому законі говориться, що робітники мають право проводити збори і виступати з критикою керівництва, але тільки два рази у році.

А тим часом робітничим колективам нав'язано обов'язок слідкувати за трудовою дисципліною та виконанням державного пляну. Робітникам також дано „право" „рекомендувати" звільнення осіб, які „відхиляються" від праці. Крім того адміністрація може тепер позбавляти робітників премії (додаткової грошової нагороди), та інших пільг (наприклад, виключати з черги на отримання помешкання за погані виробничі показники (невиконання пляну). В розмовах з совєтськими офіційними особами довідалися, що прийняття нового закону на практиці приведе до того, що цілі колективи можуть бути позбавлені преміяльної (додаткової) платні та інших пільг через те, що окремі робітники не виконують пляну або порушують трудову дисципліну.

Подаючи закон на затвердження до Верховної Ради, перший заступник совєтського прем'єра, в минулому шеф КҐБ Азербайджану, Гайдар Алієв заявив, що закон ніби є „дійсним розширенням соціялістичної демократії і дає робітникам значно більше прав". Але в другому місці своєї промови він натякнув на заворушення у Польщі, яке закінчилося створенням незалежних профспілок; колишній каґебіст потім сказав, що совєтська верхівка ніколи не допустить „демократії без дисципліни", тобто без терору, у робітничих колективах і що виробничі колективи завжди будуть знаходитися під суворою контролею партії.

Нам на Заході залишилося тільки надіятися, як і в якій мірі наші робітники та селяни зуміють використати цей куций закон, не зважаючи на те, що в совєтській „демократичній" системі всякі закони є відповідно інтерпретовані партійними чинниками, які, — як заявив Г. Алієв, — намагаються творити „демократію з дисципліною".

Іван Явиляк

БАВАРСЬКА ПРИКОРДОННА поліція повідомила в четвер, що два східні німці втекли в середу до Західньої Німеччини з Чехо-Словаччини. Кількість східніх німців, які дістаються до Західньої Німеччини через Чехо-Словаччину, різко зросла минулого року після того, як Східня Німеччина укріпила свої кордони високими загородами. Останніми втікачами були 17-літній лісник і 20-літній муляр. Вони заявили, що причиною їх втечі були погані політичні та економічні умови в Східній Німеччині.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Любов Цегельська

У ГОСТЯХ В АВСТРАЛІЇ

Світ зробився малий. Вихати сьогодні до будь-якого більшого міста у стейтах Америки — взагалі невелика справа, а багато з нас відвідує й інші віддалені країни. Відомий суспільно-громадський діяч Рочестеру, Н. Й., Роман Куціль недавно гостював шість тижнів в Австралії, щоб відвідати родину, та при цьому щоб там познайомитися із життям наших людей, з їхніми досягненнями й проблемами. На запрошення місцевих відділів Союзу Українок Р. Куціль поділився своїми спостереженнями з українською громадою, ілюструючи свою розповідь великою кількістю гарних прозірок. Можна справді подивляти, як багато матеріялу зібрав прелеґент, не жаліючи ні часу, ні труду, і як гарно схопив фотоапаратом прикмети Австралії, різні варті уваги будівлі, чи твори мистецтва.

Нам запрезентовано ріки, наводнювання ріллі, дерева-евкаліпти, випас овець, плянтації рижу і винограду, кенгуру, пінґвінів лебедів, медведика-коалю, феномен природи „повітряний поштовх" на островах Филипа. Цей останній постає, коли море при припливі втискає масу води у величезну скельну печеру; силою стисненого повітря вода звідси витискує із прониизливим свистом.

В Австралії на 15 мільйонів населення живе 35,000 українців; біля 20,000 католиків, решта православні. „Жменя", — як сказала Зоя Когут, — розкинені по цілому континенті, а найбільші скупчення їх у більших містах: Сидней, Мельборні, Аделяїді. Гість верстав далекі віддалі зі Сиднею до Канберри 280 кілометрів, а звідси до Мальборну 960 кілометрів автом, дуже добрими далекобіжними дорогами, що мають вказівник-пояснення зовсім на американський лад.

Сидней, столиця Нової Південної Валії, найбільше місто Австралії з-понад 3 мільйонами мешканців, має близько двісті років. Ми побачили на екрані чудовий міст, гордість міста; зовсім модерний Дім Опери вартости сто мільйонів доларів; Галерію Мистецтв в якій є експонати, почавши від творів автохтонів аборигенів, аж до модерного мистецтва. В Сиднеї є коло 10,000 українців. Вони мають „Рідну Школу", Дім Української Молоді (СУМА). Там теж українська церква св. Андрія, іконостас якої виконав артист-маляр Мирон Левицький з Канади. В Сиднеї виходить часопис „Вільна Думка", редактором якої є Володимир Шумський.

Наші в Австралії від 1948 року мусіли організувати українське життя від основ. Тут не було „старої" еміґрації, хоч може й були одиниці. Серед духовників і суспільно-громадських працівників найшлися люди на висоті своїх завдань і з візією на майбутнє.

У Мельборні, осідку Владики о. д-ра Івана Прашка, побудовано велику катедру св. Петра й Павла, в якій є іконостас роботи Святослава Гординського. При катедрі в окремому будинку школа. Українська Католицька Церква в Австралії оформлена від 1958 року в Апостольський екзархат, який 1982 року піднесено до епархії для Австралії, Нової Зеляндії і Океанії. Священиків, разом із Владикою, 11. Перші Богослуження в початках поселення відправляли в катедрі св. Патрика, що її ми побачили на екрані. В Мельборні гарний Вікторіянський Центр Мистецтва, пам'ятник полеглим героям, чудовий пляж над морем.

Владика Прашко дуже опікується школою і має добрий підхід до молоді. Тож молодь горнеться до Церкви й масово приступає до Святого Причастя. Стан учнів у школі зростає: від початкових 172 є тепер 232. Школа має свою бібліотеку, яка нараховує понад 800 книжок, бібліотека при катедрі має 25,000 примірників. У цілому стейті Вікторія є п'ять „Рідних Шкіл", що приміщуються при Народних Домах. Усі школи підлягають Шкільній Раді. При катедральному храмі існує катедральний хор, яким від початків до сьогодні диригує брат Р. Куціля Олександер. Також існує молодечий катедральний хор із диригенткою Оленою Тарнавською, відомою пластовою діячкою. Ці два хори тепер чергуються у співанні Богослужень. Ще є чоловічий хор „Чайка" під батутою інж. Корія і хор СУМА, який провадить Маріян Костюк. В епархіяльних будинках приміщується книгарня українського тижневика „Церква і Життя". Головний редактор — Юрій Венгльовський, суспільно-громадський і політичний діяч. У дукарні працюють Сестри Василіянки, що їх Владика ще в самих початках спровадив із Аргентини. Вони всі вболюють української мовою, провадять садочок та передшкілля, займаються господаркою епархіяльних домів, провадять кухню, діяльні в харитативній праці. Чотири їх є у Мельборні й чотири в Сиднеї. За ініціятивою Владики Прашка при епархії створено архів і музей. Громадське життя концентрується при Народному Домі. В ньому приміщена також Українська Кредитова Кооператива „Дністер"

(Продовження буде)

Теодор Терен-Юськів

ТЕНОР М. МЕНЦІНСЬКИЙ І ДОСІ — СЕНСАЦІЯ

(З нагоди появи його платівок)

Ця просто чудесна неймовірність, про яку ще нещодавно не можна було навіть марити, стала радісною і доконаною дійсністю. Хто б то був міг поважно і подумати, що колинебудь таки сповниться мрія кожного музиколюба чи культурника і одного дня ми знову почуємо українського, єдиного в своєму роді, оперового героїчного тенора, співака світової слави Модеста Менцінського? Та ж його незабутні платівки, що знаходились у посіданні деяких наших людей, знищили гурагани двох світових воєн — Першої і Другої. Тим, хто мав щастя чути хоч деякі з його записаних у найкращій світовій фірмі того часу „Грамофон" унікальних пісень чи арій, залишився у душі тільки далекий, задушевний спогад і незнищима легенда про неповторного, рідного героїчного співака-тенора.

Та ось саме тепер ожила знову блискуча слава Менцінського. Бо перед нами на двох довгограйних платівках 40 арій і пісень у виконанні неповторного нашого співака. Знайшлись укінці одиниці в столиці Швеції, Стокгольмі, одержимі ідеєю перевидання платівок, наспіваних Менцінським перед Першою світовою війною у роках 1910/11. До цих цінних людей в першій мірі належали сини співака Іван і Юрій, шведський журналіст, музичний критик Карло-Гуннар Оглен і дехто зі спеціялістів звукозапису стокгольмської Політехніки. З українців належав тут Богдан Залуга, який і пов'язав українські поселення з видавництвом платівок. Щойно по довших заходах дійшло до зреалізування цього цінного та гідного найвищої похвали задуму. Зі старих стандартних 78 міліметрових платівок, дуже дбайливо видано у Відні під фірмою „Корт опера класікс" дві довгограйні платівки зі співом Менцінського.

Оці арії і пісні співає наш тенор чотирма мовами: українською, німецькою, польською та шведською із акомпаньяментом оркестри або фортепіяну. Піяністом був Натанель Броман, який пізніше став директором шведського радіо. На обкладинці альбома видніє репрезентативний портрет-світлина співака з датою років — народження 1875 і смерти 1935, — а на другій сторінці дві його знамениті сценічні фотографії з найважливіших Вагнерівських ролей з „Трістана та Ізольди" і „Зіґфріда". Третю сторінку виповнює ентузіястична стаття про Менцінського (по-німецьки) шведського автора К. Г. Оглена. Відносно цієї статті мусимо мати одну рішучо прикру заввагу, а саме: українська національність Менцінського повинна була бути куди ясніше і виразніше подана. Так, як це закарбоване сама платівка своїми піснями. На четвертій сторінці альбома знаходимо першорядний — по спроможності — список наспіваних арій і пісень із поданням навіть дат звукозапису та числа матриць. Із писанням заголовків латинкою матимемо ще довгу мороку. Теж композитора пісні „Соколи, соколи" Ярославенка названо Ярославецьким.

Перша платівка — це записи з німецьких, італійських та французьких опер, а друга — це крім двох коротких польських пісень незрівняні Лисенкові композиції із „Музики до Кобзаря", найкращі наші пісні того часу та українські народні пісні. Наприкінці маємо дві особливі пісні, два гимни в супроводі оркестри, патріотично-бойове „Соколи-соколи" та піднесене і з запалом пережите „Ще не вмерла Україна".

Не зважаючи на те, що автор цих рядків зовсім добре обзнайомлений із кар'єрою та безконкуренційним голосом Менцінського, то все таки тільки щойно це нове ведання ніколи не почутих арій і деяких пісень у його виконанні піднесли ім'я і престиж цього нашого в найвищій мірі репрезентативного співака-патріота на дійсно належний, бо найвищий п'єдесталь співочого мистецтва. Теж хоча хлопчиною мав я щастя почути цілу низку українських пісень у його виведенні, щоправда на досить зужитих платівках, а вкінці хоч і поталанило мені подивляти його самого на одному з останніх концертів у Галичині в половині двадцятих років, то щойно ці звукозаписи кидають найвластивіше і найкорисніше світло на унікальну і неповторну велич Менцінського.

Будучи справжнім і „вродженим" героїчним тенором, що своїм потужним голосом зумів створити ролі ваґнерівських героїв у їхніх найважчих ролях, таких як Трістан, Зіґмунд, Зіґфрід, Танґойзер, а з італійських, особливо Отелла (ролю, що її зі страху перед знищенням голосу Карузо ніколи не відважився співати), Менцінський стає своєю мистецькою багатогранністю загадкою для західнього світу. Як же це міг він так „переставляти", зміняти і натугу свого голосу і стиль свій; менше вже, коли співав ролі легкого драматичного характеру, як в „Аїді", „Трубадурі", „Фіделіо" чи „Жидівці", але голосно ліричного репертуару, як у „Чарівній флейті", „Фавсті", „Гальці", а вкінці в „Шукачах перлів" та в українських народних піснях? Бо це справді був мов інший співак, уже ніби не з тим самим голосом, стилем та інтерпретацією. На це можна знайти відповідь без великого труду, бож вона полягає у притаманних питоменностях голосової гнучкости і діяпазону та глибокого, всестороннього відчування і переживання музики деякими українськими співаками. На це в нас є й інший потверджуючий доказ: сопрано „всіх ролей", неперевершена Соломія Крушельницька.

Розглядаючи арії і пісні у виконанні Менцінського, можна про кожну з них писати цілі розділи. Ми тут зосередимося тільки на найважливішому і найістотнішому в його вершинному мистецтві. Саме початок першої платівки — це і приклад його голосово-мистецької багатобічности, що її потверджує відома лірична арія із Моцартової „Чарівної флейти". Тут зразу зазнайомлюємось з отим повним, чудово рівним, темброваним, майже баритоновим, дзвінким у всіх реґістрах, а рівночасно гнучким голосовим органом нашого співака. З дійсно знаменитим компліментом шведського критика в альбомній статті, де він порівнює голос Менцінського до голосу драматичного тенора Лоренса Мельхіора (який залишиться мабуть назавжди ідеалом героїчного співака у Метрополітан опері), не можна погодитись, бо хоч у Мельхіора був голос великий і гарний, проте помітне вібрато було немалим недоліком його співу. Тоді коли голос нашого тенора знаменувала завжди вирівняність та гладка згущеність металічного звуку.

(Продовження буде)

Успіх українців на Фестивалі всіх національностей

Щороку в літню пору в середмісті Клівленду, Огайо, відбувається кількаденний Фестиваль усіх національностей, протягом якого різноманітні етнічні групи цього метрополітального міста показують на відкритій площі, на двох сценах зразки свого народного мистецтва — танці, співи, музику, а в навколишніх буфетах і кіосках можна набути вироби національної кухні різних народів.

Цьогорічний Фестиваль тривав чотири дні, від 15-го до 18-го червня. Першого дня його мистецьку програму прикрасила українська група виступом місцевої школи українського танку „Каштан". Школа ця була заснована в 1979 році з метою дати українським дітям і молоді можливість плекати танцювальне мистецтво на високому рівні, охопити якнайбільше молоді і охороняти її від часом негативних чужих впливів та закріпити в ній любов до українського народу через пізнання рідного мистецтва.

Мистецький керівник школи Маріян Комічак, вчився танцю у славнозвісного Василя Авраменка, брав участь у різних танцювальних ансамблях, керував школою танців у Глен-Спей Ню Йорк, де працював з славним хореографом Ромою Приймою-Богачевською та іншими визначними інструкторами танців.

Виступ школи „Каштан" на Фестивалі мав великий успіх. Почали його виконавці традиційним українським привітанням з хлібом на прикрашеній тарілці, після чого танцюристи вивели хоровід.

Голова управи школи д-р Зенон Голубець коротко розповів численним глядачам про школу. Далі слідував танок з рушниками.

З великою експресією, захватом, бадьорими вигуками і завзяттям пройшов танець „Аркан", в якому виконавці показали глядачам багато вправности та блискуче витренування.

Танці чергувались один за одним. „Покутський весільний танок", обрядовий танок, „Ворожіння", „Коломийка", „Гуцулка", „Гопак" — своєю майстерністю і жвавістю створювали чаруюче враження. Виступав і мистецький керівник.

Виконання всіх танців було на високому рівні і відзначалось гарною технікою та закінченістю рухів. До кожного танцю виконавці мали спеціяльні одяги, які вражали майстерністю виготовлення, багатством кольорів, додержанням стилю.

Виконавці здобули повне признання в численної різнонаціональної публіки. Своїм виконанням вони переконували, що нарід, який виплекав таку високу культуру і вміє інтерпретувати її так талановито і поетично, має право на свій вільний національний розвиток і самостійне державне існування.

Обсерватор

Свято Вознесенської парафії у Мейплвуді

Кожна Церква у своїй парафії щорічно відзначає своє храмове свято. Відзначила його і парафія української православної церкви в Мейплвуді, Н.Дж. Але це відзначення було якимсь особливим, надзвичайним, бо, крім того, що це був храмовий празник, на який прибув із Чикаго Владика Архиєпископ Константин, — це ювілейний рік. В 1918 році велика кількість українців, не дивлячись на тяжкі умовини життя, купили в Нюарку, Н.Дж. церкву, назвавши її церквою Святого Вознесіння. Це церква на цьому терені першою зустріла Високопреосвященнішого Митрополита Івана, який прибув в 1924 році зі столиці України Києва, та зробила для нього величаве прийняття. Тому до цього великого і подвійного свята, церква Св. Вознесіння з її проводом, організаціями і вірними готувалися заздалегідь.

Напередодні свята, в суботу, 11-го червня, до парафії Святого Вознесіння прибув з далекого Чикаго Владика Константин, який того вечора в сослуженні о. Івана Наконечного відправив Вечірню. Співав повний хор під керівництвом Леоніда Харченко. Владика Константин, привітавши присутніх в церкві мирян, виголосив відповідне слово. Після Вечірні була відправлена Панахида по померших настоятелях, які служили в цій церкві протягом 65-ти років її існування, та основоположниках-будівничих і парафіянах.

Наступного дня, а це була, неділя, 12-го червня, ще зрання почали з'їжджатися з різних сторін парафіяни і гості. Зібравшись на подвір'ї, вони очікували на прихід Архиєпископа. Відповідно організувавшись, діти недільної школи з кошиками квітів, Парафіяльний уряд, Братство і Сестрицтво та молодь з хоругвами та прапорами підійшли до будинку священика, чекаючи на вихід Владики. Через декілька хвилин з будинка вийшов Високопреосвященніший Владика Константин якого радісно привітали дзвони Свято-Вознесенської церкви. Дорогому гостю Владиці Константину діти з недільної школи устелювали доріжку до церкви пелюстками різних квітів. На сходах до церкви Владику привітала голова молодшого відділу Української Православної Ліґи Катя Митченко, вручивши йому китицю чудових квітів. Голова Парафіяльного уряду Всеволод Луцкевич за українським традиційним звичаєм зустрів Владику хлібом і сіллю.

При вході до церкви Владику сердечно привітав настоятель церкви о. Іван Наконечний.

Архиєрейську Службу Божу відправив Архиєпископ Константин в сослуженні о. І. Наконечного і о. протодиякона Володимира Поліщука. Обслуговувало 12 вівтарних хлопців. Співав хор, з участю солістки Раїси Дідов-Волуйчик, під диригуванням Л. Харченка. Апостола читали два вівтарні хлопці — Василь Федоренко українською мовою, а Тарас Федоренко по-англійському.

Євангелію читав сам Владика двома мовами — українською і англійською, після чого він виголосив слово відповідно до слів Євангелії. Після Архиєрейської Служби Божої був обхід навколо церкви з читанням чотирьох Євангелій.

Після закінчення відправи парафіяни і гості понад 200 осіб, зайшли до церковної залі на бенкет. За головним столом сиділи: Владика Архиєпископ Константин; о. І. Наконечний з паніматкою Мар'яною; настоятель церкви Святої Тройці з Ірвінґтону о. протоієрей Сергій Неприль; о. протодиякон В. Поліщук; паніматка Ольга Буката, паніматка Ірина Мелех, голова Парафіяльного уряду Всеволод Луцкевич з дружиною; диригент хору Л. Харченко і основоположники церкви Святого Вознесіння, будівники її в 1918 році: Яким Шишковський, 96 років; Василь Ткач, 92 роки, та довголітня і дотеперішня голова Сестрицтва Святої Покрови Антоніна Юрова, 89 років.

На залі були парафіяни з церкви Святої Тройці Ірвінґтону на чолі з їх головою та представники організацій: УККА Відділу Нюарк-Ірвінґтон; Союзу Українок, 75-го Відділу, Українсько-Американських Ветеранів, посту ч. 6, Головної Управи та місцевого Товариства прихильників Державного Центру УНР, Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Нюарку, Українського банку „Тризуб", Українського Братського Союзу.

Були прочитані привіти від Консисторії Української Православної Церкви в Бавнд Бруку за підписом заступника голови Консисторії о. протоієрея Галети на доручення Митрополита Мстислава; Президента ЗСА Роналда Реґена; губернатора стейту Ню Джерзі Томаса Кейна та інших американських достойників.

Перед обідом вірні разом із хором проспівали „Христос Воскрес", а Владика поблагословив їжу і всіх присутніх. Під час обіду забирали слово: голова Парафіяльного уряду В. Луцкевич, який, привітавши присутніх, подякував Владиці Константину за прибуття на це наше велике свято та за відслуження Архиєрейської Служби Божої.

Владика Архиєпископ Константин у своєму слові сердечно подякував настоятелю церкви і управі та вірним за запрошення на це велике свято та відмітив великі досягнення нашої парафії, працьовитість при церковних організаціях, зокрема молоді. Він сказав: „Вірю, що ви будете рости і далі. Сподіваюсь, що ваша молодь піде вслід за батьками і збереже скарби, що їх придбали ви".

Надія Світлична з нагоди цього свята зворушливо продеклямувала вірш „Пророк", а солістка-сопрано з церкви Св. Воснесіння Раїса Дідов-Волуйчик під акомпаньямент Івана Череути гарно проспівала ряд українських пісень.

Після концертової частини о. І. Наконечний представив представників від 7-ми прицерковних організацій, які складали привіти і щедрі пожертви на Церкву.

На закінчення о. Іван Наконечний склав сердечну подяку Владиці Архиєпископу Константинові, о. протоієрею Сергію Непрілові, протодиякону Володимирові Поліщукові за участь у святкуванні та всім присутнім за участь і складення пожертв на потреби Церкви. Подякував він також усім тим, що працювали: членам Сестрицтва Св. Покрови, Братства Св. Вознесіння, Клюбу Жінок, хорові, Українській Православній Лізі та всім тим, хто в більшій чи меншій мірі допомагав в успішному проведенні цього надзвичайного свята.

На закінчення проспівано молитву: „Світися, світися, новий Ієрусалиме".

Після бенкету о год. 3:30 нашу парафію відвідала Культурна (не українська) комісія з Мейплвуду, яка оглянула церкву. Отець Іван давав цій комісії відповідні пояснення про нашу церкву, віру, спів, а хор проспівав їм декілька церковних пісень.

К. Степовий

Вісті з Великого Клівленду

Школа українських танців „Каштан" під керівництвом Маркіяна Комічака лаштувала в середній школі в Парма Гайтс свій річний попис 3-го червня, а концерт вищих кляс 4-го червня. 900 глядачів, у тому досить неукраїнців, подивляли українські танці у прекрасному виконанні здисциплінованої молоді і у відповідних чудових наших регіональних одягах. 16 сторінкова ілюстрована програмка подавала назви танців і всіх 119 учнів.

У перерві голова Управи д-р З.Голубець інформував про школу, а на закінчення вітали керівника і виконавців мгр В.Ліщинецький від УЗО — Відділу УККА, В. Гивнар від посадника Клівленду Ю.Войтовича і радний І.Заяць прочитав Проклямацію від міської ради Клівленду.

• • •

Від 10-го до 12-го червня в будинку кредитівки „Самопоміч" відбулася виставка картин і графіки мистця Олександра Канюки з Мінеаполісу. Цю 37-му виставку Українського Музею-Архіву відкрив його голова Степан Кікта, а її підготовкою зайнявся скульптор, абсольвент Академії Мистецтв у Мюнхені Ярема Гарабач, який заснував у Клівленді фірму „Образотворче мистецтво" для ширення творів мистецтва, а головно українських мистців.

О.Канюка народився в Чернигівщині, а студіював в Художньо-Промисловому Інституті в Києві і в Академії Мистецтв у Мюнхені, а новочасні здобутки мистецької творчости доповнив курсами в університеті Міннесоти. Як маляр цей мистець творить олійними і акварельними фарбами та новітньою технікою акрилики і ґуаші, а як графік — дає рисунки, мідерити, дереворити, ґравюру, акатику й офорти. За напрямом — в мистецтві він експресіоніст, який поширився в цьому столітті також з Франції на зміну імпресіонізму. Але його експресіонізм у мистецтві, як і світогляд у житті, суто український. Його творчість пройнята рідним змістом, випливає з любови до народу, з якого він вийшов, оперта на фаховому знанні і вивченні українського минулого. Він захопився козацьким бароккок, його смілістю і новою красою в мистецтві, він добре відчув духовість найбільшого українського графіка Юрія Нарбута, який став дороговказом для добрих мистців.

О.Канюка виставляв свої твори в багатьох містах на обох континентах, а в Клівленді вже втретє заходом місцевого Українського Музею. В часі виставки мистець малював портрети бажаючих олійними фарбами, а другого дня мав виклад про Петриківський орнамент, який він вивчив у Києві і популяризує. На народне мистецтво з Дніпропетровщини, дуже кольоритне і декоративне, може мати широке застосування і варто його ширити, бо воно правдиво українське, а не „рашен", як то всякі „експерти" подають.

• • •

Рідну Школу при православній катедрі св. Володимира в Пармі після десяти років навчання закінчило в травні шість випускників: Дана Воробець, Катя Долбин, Надія Заруба, Олена Казимирів і Анна Побивайло. Свідоцтва вручено 12-го червня під час програми, після якої відбулися обід для двох сот осіб і забава. Директором школи є митрофорний прот. Степан Ганкевич, а керівником проф. Сергій Бушак.

• • •

15-18-го червня відбувся на площі над озером Ірі біля Магістрату у Клівкенді Фестиваль Народів, що їх започаткував був посадник Ралф Перк. На офіційне відкриття цьогорічного фестивалю організатори запросили „Каштан", який українськими танцями повну годину чарував яких 3,000 гостей. Щоденник „Плейн Ділер" надрукував велику світлину танцюристів на першій стороні в числі з 16-го червня. „Каштан" добув собі своїм високим рівнем виконання з чудовими строями признання і одержує запрошення на неукраїнські імпрези. На День Праці ансамбль виїжджає на фестиваль у Люївіллі, Кентакі.

• • •

З ініціятиви УЗО Відділу УККА і при співпраці парафії св. Йосафата в Пармі українське громадянство Великого Клівленду вшанувало диригента і композитора Євгена Ореста Садовського бенкетом 24-го червня в астродомі св. Йосафата. Програму ювілею підготовив Громадський Комітет під проводом Романа Кассараби. Тостмайстер д-р Богдан Футей читав 300 учасникам привітання від Блаженнішого Патріярха Йосифа, Митрополита Стефана, композитора Андрія Гнатишина з Відня, віршоване привітання від Миколи Кавки-Мамая, колишнього голови хору „Ватра" в Асторії В.Барана та від багатьох товариств і проклямації від посадників Клівленду і Парми. Радний Іван Заяць вручив Проклямацію від Міської Ради, а Степан Кікта — Грамоту відзначення від УЗО Відділу УККА.

Після трапези хор „Дніпро" під кермою мґра Бориса Садовського та поодинокі його члени у сольо і дуетах проспівали композиції Ювілята. Сам композитор диригував і співав по одній пісні. Слово про Є. Садовського, який діє у Клівленді від 1951 року і диригує репрезентативним хором „Дніпро", читав соліст-баритон д-р Володимир Боднар.

Наш Ювілят народився 5-го травня 1913 року в Ріпневі біля Львова у священичій родині. Вчився в Золочеві і став актором в українських театрах в Галичині, а після війни співаком-тенором у хорі „Ватра" в Австрії під диригуванням Лева Туркевича, а в 1951 році диригував тим хором у турне по Канаді.

Присутні щиро бажали Ювілятові многоліття, за що так само щиро і зворушуюче подякував він зорганізованій громаді перед закінченням о год. 10:30.

Спакуняк

„Ніколи не забудемо"

Діти, учні, студенти та інша українська молодь у Чикаго в поклоні жертвам Великого голоду.

В Чикаго, в неділю, 5-го червня, о год. 4-ій по полудні, заходами Громадського комітету для вшанування жертв голоду в Україні 1932-1933 років відбулася меморіяльна академія в авдиторії школи ім. Шопена.

Програма розпочалася апелем організованої молоді, шкільної молоді та ветеранських організацій. Запалено було сім свічок-лямпадок, символізуючи одну свічку на кожен мільйон жертв що московсько-більшовицькою рукою з голоду загинули на багатій родючій українській землі. Голова Громадського комітету д-р Юліян Куляс відкрив меморіяльне зібрання та привітав гостей-представників інших Москвою поневолених народів. Заступник голови Громадського комітету Олексій Коновал прочитав доповідь, цитуючи совєтські документи плянування, здійснення та пізніше заперечення голоду, створеного в окупованій Українні на початку 30-их років.

Репрезентант Іллинойського легіслятури Мирон Куляс прочитав резолюцію губернатора Джеймса Томпсона, засуджуючи спричинників Великого голоду. Резолюцію цю було підписано на голодовій жалобній маніфестації у Спрінгфілді 18-го травня ц.р. Отець Анатолій Ситник з православної парафії св. Андрія в Аддісоні, поінформував присутніх, що під кінець місяця відбудеться посвячення землі парафії св.Андрія на пам'ятник, присвячений жертвам голоду. Отець запросив усіх на цю урочистість.

З духовенства були присутні: о. Маріян Бутринський, о.Галадза та о. Панчук з католицької парафії св.Миколая. З Української Баптистської Церкви був присутній голова Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання пастор Ол. Гарбунюк та секретар УСБО пастор Дм. Марійчук з Гартфорду, Конн., який якраз перебув через Чикаго.

Із гостей інших національностей були присутні представники литовців, естонців, лотишів, поляків, словаків і німців. Від білорусів, які завжди співпрацюють з українцями, був лист-привіт, бо у той самий день білоруси мали свій ювілей. Гості отримали інформаційний матеріял про штучно створений червоною Москвою голод на Україні.

У мистецькій програмі виступили хори, ансамблі й солісти. Хор учнів цілоденної школи св. Миколая під керівництвом Сестри Марії ЧСВВ і Слави Проців поставив монтаж співу і рецитації на тему голоду і проспівав „Якщо" слова Р. Кіплінга, переклад Є. Сверстюка, і „Жертвам голоду" слова С. Проців; рецитатор Павло Марушка, акомпаньямент Надія Заяць.

Духова оркестра Осередку СУМ ім. Миколи Павлушкова під диригентурою Семена Яхнеса виконала „Привіт з України" марш, музика П. Петкевича „Бандуру", музична обробка Й. Сінгура, та „Аврору" увертюру, музика П. Йодера. Дмитро Грушецький прочитав „Прокляті роки", монтаж із поеми Юрія Клена. Чоловічий хор „Сурма" під керівництвом д-ра Василя Труxлого виконав „Отче Наш", музика Г. Китастого; „Ой, зійшла зоря", музика М. Леонтовича; „Ой сів пугач", музика М. Лисенка; „Услиш Господи", музика І. Лавріського та „Україно". Свято закінчилося українським національним славнем.

О. П.

13-ий Відділ СУА відзначив трагедію України 1932-1933 років

Дня 6-го травня 1983 року 13-ий Відділ Союзу Українок Америки в Честері, Па., відзначив окремою імпрезою трагічну річницю 50-ліття Голодомору в Україні. За душі жертв Великого голоду була відправлена в місцевій католицькій церкві св. Духа Служба Божа з панахидою. Парох о. шамбелян Петро Липин виголосив проповідь відповідну до сумної річниці. По Службі Божій присутні перейшли до авдиторії парохіяльної школи, де і відбулась імпреза.

Голова Відділу Тамара Рац відкрила зібрання, привітала присутніх і представила гостей: о. шамб. П. Липина і письменницю Уляну Любович, головну прелеґентку та редакторку журналу „Наше Життя". Вона познайомила теж зібраних із виконавцями мистецької програми подружжям Клавдією і Іваном Гошем і Наталією Даниленко, відпоручницею Окружної Управи СУА.

Отець шамбелян П. Липин відмовив молитву, а опісля ред. Уляна Любович виголосила реферат на тему штучно викликаного комуністичною Москвою Великого голоду в Україні в роках 1932-33, котрим большевицька влада жорстоко розправилася з населенням України, ліквідуючи приватну селянську власність, заганяючи людей у колгоспи, забираючи в людей решки хліба, висилаючи „непокірних куркулів" на Сибір, з чого розпочався страшний голод, жертвою якого загинуло понад сім мільйонів населення України.

Уляна Любович-Старосольська, котра разом з родиною в 40-их роках була вивезена на Сибір, згадала і про долю тих нещасних, котрі карались і караються в снігах Сибіру тільки за те, що вони свідомі українці, люблять свою батьківщину — це в очах большевицької влади „вороги народу".

Далі публіка мала нагоду почути відомих з мистецьких виступів Клавдію та Івана Гошів. Клавдія Гош віддеклямувала уривок з поеми І. Качуровського і „Молитву" про батьківщину — Тараса Шевченка. Співак Іван Гош виконав дві пісні: „Мені однаково", слова Шевченка, музика Лисенка і романс „Дивлюсь я на небо". Акомпаньямент спочивав у руках Лесі Рудий.

В кінці Наталія Даниленко, відпоручниця Окружної Управи, звернулась до присутніх жінок з закликом вступати до Союзу Українок Америки і поповнювати лави зорганізованого жіноцтва. Ситуація є така, що старша ґенерація відходить, вимирає, а по них нема кому зайняти місця. Наталія Даниленко повідомила присутніх, що заходами Крайового Громадського Комітету, створеного для відмічування 50-ліття Великого голоду в Україні, відбудуться різні жалобні урочистості, у яких заохочувала присутніх взяти численну участь та в цей спосіб вшанувати пам'ять жертв голоду.

Імпрезу закінчено молитвою, що її відмовив о.Павло Лунів.

По імпрезі членки Відділу гостили присутніх перекускою. Всі мали нагоду оглянути примірники різних видань про голод із жахливими ілюстраціями голодової катастрофи України півстоліття тому.

Софія Мельник

Родинне нещастя

Болючою вісткою в українській громаді Сан Дієго стала трагічна смерть 19-річної Мотрі Климишин в автомобільній катастрофі 27-го червня ц.р.

Загальнолюблена, вродлива й привітна Мотря користувалась особливою симпатією серед місцевих українців привабливістю своїх рис і співчуттям до її долі: вона виросла сиротою, втративши немовлям своїх молодих батьків-українців у автомобільній аварії.

Переселившись із Дітройту разом із родиною свого дідуся інж. Володимира Лопатяка до Сан Дієго, вона знайшла сердечність відносин і добрих друзів серед місцевої української молоді брала участь у житті громади та стала кандидаткою в королеви-репрезентантки українців міста.

Багатонадійне життя трагічно перервалося ранком у дорозі до праці; неймовірна вістка горем пролунала в громаді та серед всіх, хто її знав, і полетить до членів родини у різні сторони країни і світу. Прибиті горем прибули з Дітройту її діди д-р Микола і Олена Климишин, із далекого Перу прилетіла тітка — археолог д-р Уляна Климишин, тітка Ірина Варивода із Фльориди та інші члени родини й близькі.

У велелюдних похоронних відправах чисельними були її друзі, молоді приятелі, засмучена українська колонія міста й знайомі із сусіднього Лос Анджелесу. Чин похорону довершив парох української католицької церкви о. Павло Греськів у четвер, 30-го червня, на цвинтарі Голі Крос.

Сестрицтво католицької громади св.Покрови влаштувало поминки, при закінченні яких інж. Володимир Лопатяк подякував присутнім за всі вияви співчуття і підтримку у великому родинному горі.

О.С.

70-ий Відділ СУА відзначив річницю голоду

Останні перед літнім сезоном ширші сходини 70-го Відділу СУА в Пассейку, Н.Дж.,були присвячені відзначенню 50-ліття Голоду в Україні в 1932-33 роках.

Сходини відкрила голова Відділу Галина Бобиляк. Вона привітала присутніх гостей та членок і передала ведення цих сумних сходин культурно-освітній референтці Лесі Мочулі, яка перевела молитву та після однохвилинної мовчанки в пам'ять жертв Великого голоду в Україні запросила інж. Миколу Панченка висловити декілька болючих думок з приводу 50-річчя цієї найбільшої трагедії в історії українського народу. Почавши свою розповідь словами: „Не маючи навіть тоді й трьох років, я не можу сказати, що я був свідомий того, що навколо мене тоді відбувалось, але та трагедія залишила стільки страшних по собі слідів і болю у серцях моїх рідних і тих, серед кого я виростав, що я також відчув той біль і він мене просякнув наскрізь і залишився в мене на все моє життя". Далі він розповів про страхіття, які відбувалися в його рідному селі на Уманщині.

Членка 70-го Відділу СУА Дарія Колатало відчитала уривки з прози Василя Барки „Жовтий князь". Це оповідання про трагедію однієї української родини під час голоду. Між іншим, 86-ий Відділ СУА в Нюарку перевидав книжку „Жовтий князь".

Голова Відділу Г. Бобиляк навела кілька своїх поглядів з приводу цієї сумної події та відчитала уривок з вірша „Хрест" Миколи Руденка.

На закінчення присутні оглядали виставку газет, які упорядкував М. Панченко. Ці газети 50-літньої давности і їх зберігала родина Гірчиці в Клифтоні, про що вже згадувала „Свобода". Це надзвичайно цінний матеріял, і М. Панченко та його дружина Галина прикладають всі зусилля, щоб ці газети розповсюджувати як серед нас, так і серед неукраїнців, щоб виконати свій обов'язок і сказати світові про заподіяні злочини Москви. Рівнож М. і Г. Панченки роздавали фотокопії газет „Ню Йорк Джорнал", відозву створеного Комітету для відзначення Голоду при парафії св. Вознесіння в Клифтоні та брошурку комітету в Дітройті.

Щоб надати відповідний настрій цій сумній події, членки СУА прикрасили стіл червоними рожами, на якому стояли дві запалені свічки, хрест та на вишитій серветці був напис "50" чорними літерами.

У зв'язку з тим, що в журналі „Тайм" появилася прихильна згадка про мартологію України під совєтами, 70-ий Відділ вислав до редакції подяку за прихильне ставлення до нашої справи.

С. Марченко

Замість квітів на передчасну могилу нашого КУЗЕНА

сл. п. д-ра Антона Слижа

складаємо на фонд Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті суму: 50.00 долярів.

•

Опечаленій Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.
Ярослава і Ярослав КРИШТАЛОВИЧ з родиною
Люба і Антон ЯЦИШИН з родиною

Гармонія світу...

(Закінчення зі ст. 1)

кома (міністра) освіти, сторонника українізації. 1928 року він затвердив новий український правопис, а 1933 року його обвинувачено у намірі відірвати українську мову від російської та продати її мовам польській та німецькій . (Дмітрієвський. Сталін, стор. 297).

Дня 7-го липня 1933 року Скрипник кінчає самогубством. Резолюція ЦК ВКП (б) від 1932 року зліквідувала літературні течії, групи та об'єднання і поставила їх під безпосереднє керівництво Москви.

Таким чином сталінська інтерпретація історії стала могутньою зброєю у боротьбі з усіма проявами національної незалежности в усіх формах виявлення.

У 1937 році Шестаков написав підручник „Короткий курс історії СССР". Історія СССР згідно з підручником починалася у IX столітті до нашої ери. (Абсурд, злісний анекдот? Та ні! Підручник був премійований).

Відношення до Богдана Хмельницького міняється. 1928 року український історик писав про приєднання України до Росії: „Українці не знали, що їх чекає від рук московської шляхти і самодержавця — білого царя — ця доля була страшніша, як влада шляхти".

А вже 1931 року Мала совєтська енциклопедія писала: „Хмельницький виявив блискучі воєнні і дипломатичні здібності, які врешті використав для зради революції... Зрадив селянську революцію і віддав селян у кріпацьку неволю Москві". Року 1940-го писалося: „Приєднання України в руську державу було для неї меншим злом, як підпорядкування панській Польщі або султанській Туреччині". І, врешті, возз'єднання двох великих братніх народів.

Таким чином нова концепція була абсолютно неісторична, але вона давала ЦК великі практичні можливості. Після 1934-36 років дружба народів СССР називається „вічною" з часів Київської Русі.

Таким чином тоталітарна держава осягнула уніфікацію цілого життя та обертає усі совєтські народи в один соціялістичний нарід з одним минулим без історичної пам'яті.

А хто таку пам'ять має — того треба зліквідувати. Ленін колгоспну стайню заплянував давно, ще перед жовтневою революцією. На з'їзді РКП(б) було повідомлено, що за роки завойовання большевиками Туркестану (1918-1921 р.) там загинуло 35 відсотків населення. Леніна це зовсім не здивувало, ані не схвилювало. (Стенограми X і XI з'їздів РКП(б). Тоді вбивали навіть дітей, якщо батьки були сепаратисти. Після Брестського миру (весна 1918 року) Ленін сказав: „Інтереси соціялізму, інтереси світового соціялізму вищі права нації на самовизначення". (Ленін, твори, вид. III, том 23, стор. 14).

Тому боротьба поляків за душу народу, за історичну пам'ять має для усіх поневолених народів незаперечне велике значення. Можна і треба боротися навіть в умовах окупації з ворожим режимом.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВІДБУЛИСЯ ФЕСТИВАЛЬНІ ТУРНІРИ КОПАНОГО М'ЯЧА Й ВІДБИВАНКИ В ГОЛМДЕЛІ

Згідно з плянами Комітету 9-го Українського Фестивалю, в Голмделі, Н.Дж, на площах Артс Центру, у суботу, 18-го червня ц.р. відбулися успішні турніри копаного м'яча і жіночих дружин відбиванки.

Спортова програма цього популярного Українського Фестивалю ввійшла вже в традицію і як така не тільки збагачує різноманітну програму Фестивалю, але і стягає на нього своїх любителів. Доказом цього були ті численні глядачі, які на протязі цілого дня приглядалися поодиноким змаганням в обидвох ділянках спорту.

Укаїнський Фестиваль в Артс Центрі має чудові атракції для шанувальників різних ділянок нашого організованого життя, і тому він притягає таке велике число учасників. За поліційними підрахунками в цьогорічному 9-му Українському Фестивалі взяло участь біля 10,000 осіб. Понад 6,000 були присутні на головній вечірній програмі. Для порівняння, попередньої неділі в подібному польському Фестивалі на головній програмі було тільки 2,700 осіб.

У турнірі копаного м'яча змагалося п'ять дружин, три українські і дві американські. Запрошуючи американські дружини, переважно університетські, Комітет має на меті тією дорогою знайомити цих студентів і їх родини з українською культурою і народним мистецтвом. Адже на протязі дня крім змагань, студенти-спортовці побувають теж на інших програмах Фестивалю і це спричиниться до бажаного успіху.

Гри турніру пройшли круговою системою, переможцем в яких вийшов Український Спортовий Клюб з Ню Йорку, якому вручено трофеї Фестивалю.

ВИСЛІДИ ІГОР:

	Точки
„Спартанс" — „Ч. Січ "Б"	1:2
„Юніон Клипперс" — УСК Н. Й.	0:6
„Ч. Січ "А" — „Спартанс"	3:1
„Ч. Січ "Б" — „Юн. Клипперс"	2:2
„УСК Н.Й. — „Ч. Січ "А"	2:2
„Спартанс" — „Юн. Клипперс"	4:5
„Ч. Січ "А" — „Ч. Січ "Б"	0:0
„УСК Н.Й." — „Спартанс"	4:1
„Ч. Січ "А" — „Юн. Клипперс"	3:1
„УСК Н. Й." — „Ч. Січ "Б"	5:0

КІНЦЕВИЙ ПОКАЗНИК ТАБЕЛІ ІГОР ТУРНІРУ

1. УСК Ню Йорк	7:1
2. „Ч. Січ "А"	6:2
3. „Ч. Січ "Б"	4:4
4. „Юніон Клипперс"	3:5
5. „Спартанс"	0:6

Трофей найкращого змагуна турніру здобув Андрій Бакун, змагун І-ої дружини „Ч.Січі". Судили професійні українські судді — Михайло Сергіїв і Леонід Гребінка.

У змаганнях жіночого відбиванкового турніру взяли участь три дружини. Згідно з вислідами, перше місце і трофеї Фестивалю здобула американська дружина студенток „Мейплс" із Савт Орандж. Спільне друге місце зайняли „Ч.Січ" і В. К. „Мейплвуд".

ОГОЛОШЕННЯ ПРО „ЗБІРНУ" УКРАЇНЦІВ

Під час 9-го Українського Фестивалю, через гучномовці, були проголошені вістки, подані приватною особою про формування збірної українців, що мала б в серпні відбути змагання з професійним клюбом „Космос".

• Редакція „Спортових Вістей" — „Свободи" звернулася в цій справі до існуючих українських спортових осередків, як теж до управ УСЦАК і УСЦАК-Схід і дістала наступне вияснення. Проводам цих українських спортових осередків нічого не відомо про „збірну". До тієї невідповідальної справи взялася людина, що стоїть осторонь організованого українського спорту, не маючи уповноваження, ані дозволу від керівних чинників, яким є Українська Спортова Централя, розпоряджати українськими змагунами. Таку збірну, що в наступному році змагатиметься на Вільній Олімпіяді, в Канаді, формує УСЦАК і її склад буде проголошений своєчасно.

І-ША ДРУЖИНА УСВТ „Ч. СІЧ" ЗАКІНЧИЛА СЕЗОН НА 3-МУ МІСЦІ

12-го червня ц.р. І-ша дружина копаного м'яча УСВТ „Ч.Січ" відбула останні календарні змагання за першенство „Мейджор Дивізії" Шейфер Ліги Ню Джерзі, в яких після серії 8 за порядком виграних, зазнала поразки з клюбом „Інтер-Сербія", вислідом 1:3, у висліді чого зайняла почесне третє місце в цій сильній дивізії згаданої ліги. Єдиного голя в звітових змаганнях для нашої дружини здобув — Сабрій.

КІНЦЕВИЙ ПОКАЗНИК ТАБЕЛІ ІГОР „МЕЙДЖОР ДИВІЗІЇ" СЕЗОН — 1982-83

	Точок	голів
С. К. „Рома"	30:6	36:15
„Вісла" С.К.	22:14	28:20
УСВТ „Ч.Січ"	21:15	35:28
Вірменський С.К.	21:15	24:19
Доверс С.К.	18:18	27:31
Польські Соколи	18:18	22:20
Інтер-Сербія	17:19	30:24
Еспана С.К.	15:21	25:24
П.А.Л. Пасейк	11:25	17:27
Сан Мартін С.К.	5:31	10:46

Клюби, що зайняли 9-10 місця, випадають до І-ої дивізії, а на їх місце авансують дружини з тієї дивізії, які зайняли, відповідно 1-2 місця.

(от)

Випускники Школи Українознавства у Клівленді

У травні ц.р. Школу Українознавства у Клівленді закінчили матурою всі 18 учнів 11-ої кляси і одна екстерністка. Це був 24-ий річник випускників за 33 роки її існування, яку від 1957 року закінчило 379 учнів (151 хлопець і 228 дівчат), з того 93 з оцінкою „визначно". Директором останніх десять років є інж. Василь Іванчук, а вчителями в 11-ій клясі були мгр З. Стефанюк, опікунка, д-р В. Кость, мгр З. Бессер і о. шамбелян Л.Тимків. Навчання відбувалося кожної суботи в новій середній школі ім. Шейльо при алеї Ґрентвуд в Пармі. Кінцеві іспити відбулися 14-го, 15-го, 21-го, 22-го і 3о-го травня під проводом делегатки Шкільної Ради УККА д-ра Олени Шанко, професора університету ім. архиєп. Керрола.

Святочне вручення свідоцтв і дипломів відбулося у ресторані у Північнім Роялтоні при участі 85 осіб, у тому числі Л.Ґраф, д-ра Е. Карнса, дир. Л.Пеллеші як представників Управи Шкіл міста Парми. Вони вручили також посвідку Управи Шкіл, яка признає випускникам цієї української школи по три кредити. Учасники одержали також одноднівку „Ви — наша любов і надія" (38 стор.), зредаговану Степаном Кіктою, як продовження Ювілейної книги школи з 15-го жовтня 1977 року. Така пам'ятка для випускників є мабуть першою з усіх суботніх шкіл. Вечором проводив голова Батьківського комітету д-р В.Базарко.

Можна повторити завваґу одного діда, що у коротких промовах не наголошено конечности вживання української мови і не заохочувано випускників продовжувати навчання на курсах Вільного Університету в Мюнхені чи в Гарварді та самоосвітою через читання українських книжок і преси. Школи українознавства є середнього типу і їх не треба вважати самоціллю і завершенням навчання, лиш етапом на шляху до повнішого знання. Щойно тоді абсольвенти стануть повновартісними до громадської праці, про яку їм нагадувано.

Навчання в нижчих клясах школи закінчено 4-го червня, а свідоцтва роздано після Богослуження в церкві св. Андрія в програмі Дня Молоді, в неділю, 12-го червня. Програмою Дня проводив голова Т-ва „Рідна Школа" інж. Євген Палка. На жаль, кожного року участь громадянства в цих днях молоді щораз менша і рідношкільні працівники не відчувають належної допомоги.

Степан Кікта

Екзекутива ...

(Продовження зі стор. 2)

організацій запитники, скільки осіб прибуде з їх терену як репрезентанти їх організацій. Початок конференції назначено на 1-шу годину по полудні в приміщеннях Св. Софії при 2615-30-та вул. Норт Вест, Вашінгтон, Д.К. 20008 тел. (202) 234-2330. Конференція відбудеться дня 1-го жовтня.

Ця важлива нарада розв'язала чимало питань і внесла ясність у деякі заплутані справи, які вдалося обговорити глибоко і доброзичливо.